

Текст проекту Закону України "Про пробацію" реєстраційний №1197-1 розміщений на сайті Верховної ради України http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=45499

ПРОЕКТ

Вноситься
Кабінетом Міністрів України

М. АЗАРОВ

“ ”

2013 р.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про пробацію

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Сфера дії Закону

1. Цей Закон визначає мету, завдання, підстави, види пробації, правовий статус персоналу органів пробації та клієнтів пробації.

Стаття 2. Визначення термінів

1. У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

1) волонтер пробації — фізична особа, яка досягла вісімнадцятирічного віку, уповноважена органами пробації та волонтерською організацією на виконання окремих завдань, пов'язаних із пробацією, на добровільній та безоплатній основі;

2) досудова доповідь — письмова інформація для суду, що характеризує особу, яка притягається до кримінальної відповідальності;

3) клієнти пробації — особи, які притягаються або яких притягнуто до кримінальної відповідальності, щодо яких за рішенням суду та відповідно до закону застосовуються наглядові, соціально-виховні заходи та здійснюється підготовка досудової доповіді;

4) персонал органів пробації — працівники, які відповідно до повноважень, передбачених цим Законом та іншими законами України, виконують завдання пробації;

5) пробація — система наглядових та соціально-виховних заходів, які застосовуються за рішенням суду та відповідно до закону до осіб, яких притягнуто до кримінальної відповідальності, та забезпечення суду інформацією, що характеризує особу, яка притягається до кримінальної відповідальності;

6) пробаційна програма — програма, що призначається за рішенням суду особі, звільненої від відбування покарання з випробуванням, та передбачає комплекс заходів, спрямований на корекцію соціальної поведінки або її окремих проявів, формування соціально сприятливих змін особистості, які можливо об'єктивно перевірити;

7) нагляд — заходи, які здійснюються органами пробації за місцем проживання, роботи та навчання осіб, які притягуються до кримінальної відповідальності, з метою дотримання обов'язків, визначених законом та покладених на них судом.

Стаття 3. Законодавство про пробацію

1. Правову основу пробації та діяльності органів пробації становлять Конституція України, Кримінальний кодекс України, Кримінальний процесуальний кодекс України, Кримінально-виконавчий кодекс України, цей Закон та інші закони України, міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Стаття 4. Система органів пробації

1. Систему органів пробації становлять:

центральный орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань та пробації;

органи, утворені центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань та пробації (далі — органи пробації).

Стаття 5. Мета пробації

1. Метою пробації є забезпечення безпеки суспільства шляхом виправлення клієнтів пробації та попередження скоєння ними повторних кримінальних правопорушень.

Стаття 6. Принципи пробації

1. Пробація ґрунтується на принципах:
законності;
невідворотності виконання покарань;
дотримання прав і свобод людини та громадянина;
поваги до людської гідності;
рівності перед законом;
диференційованого та індивідуального підходу;
конфіденційності;
неупередженості;
взаємодії з органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями та громадянами.

Стаття 7. Завдання пробації

1. Завданнями пробації є:
підготовка досудових доповідей щодо осіб, які притягаються до кримінальної відповідальності;
здійснення нагляду;
виконання певних видів покарань, не пов'язаних з позбавленням волі;
направлення засуджених до обмеження волі для відбування покарання до виправних центрів;
реалізація пробаційних програм щодо осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням;
проведення соціально-виховної роботи;
здійснення заходів щодо підготовки осіб, які відбувають покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк, до звільнення.

Розділ II ПІДСТАВИ ТА ЗМІСТ ПРОБАЦІЇ

Стаття 8. Підстави застосування пробації

1. Під час вирішення питання про застосування до особи пробації суд бере до уваги характер скоєного кримінального правопорушення та соціально-психологічну характеристику особи, яку притягнуто або яка притягається до кримінальної відповідальності.

2. Підставами для застосування пробації є:

письмовий запит суду до органів пробації щодо надання досудової доповіді стосовно особи, яка притягається до кримінальної відповідальності;

обвинувальний вирок суду, яким особу засуджено до покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, громадських робіт, виправних робіт;

обвинувальний вирок суду, яким особу засуджено до обмеження волі;

обвинувальний вирок суду, яким особу звільнено від відбування покарання з випробуванням;

ухвала суду про заміну покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк покаранням у виді громадських робіт або виправних робіт;

ухвала суду про звільнення від відбування покарання вагітної жінки або жінки, яка має дітей віком до трьох років;

акт про помилування, яким засудженому замінено покарання або невідбуту частину покарання покаранням у виді громадських робіт або виправних робіт.

Стаття 9. Види пробації

1. Видами пробації є:

досудова пробація;

наглядова пробація;

пенітенціарна пробація.

Стаття 10. Досудова пробація

1. Досудова пробація — забезпечення суду формалізованою інформацією, що характеризує особу, яка притягається до кримінальної відповідальності, з метою прийняття судом рішення про міру відповідальності особи.

2. Для підготовки досудової доповіді персонал органів пробації має право отримувати інформацію про особу, яка притягається до кримінальної відповідальності, від підприємств, установ, організацій або уповноважених ними органів та від громадян.

3. Досудова доповідь стосовно особи, яка притягається до кримінальної відповідальності, повинна містити:

соціально-психологічну характеристику;

оцінку ризиків вчинення повторного кримінального правопорушення;

висновок щодо можливості виправлення без обмеження волі або позбавлення волі на певний строк.

4. Особі, яка притягається до кримінальної відповідальності, надається можливість брати участь у підготовці досудової доповіді. Участь особи у підготовці досудової доповіді полягає у наданні персоналу органів пробації інформації, необхідної для підготовки такої доповіді.

5. Порядок складення досудової доповіді затверджується центральним органом виконавчої влади, що формує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань та пробації.

Стаття 11. Наглядова пробація

1. Наглядова пробація — здійснення наглядових та соціально-виховних заходів щодо засуджених до покарань у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, громадських робіт, виправних робіт, осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням, звільнених від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років, а також направлення засуджених до обмеження волі для відбування покарання до виправних центрів.

2. Порядок здійснення нагляду та проведення соціально-виховної роботи з клієнтами пробації затверджується центральним органом виконавчої влади, що формує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань та пробації.

3. Органи пробації під час наглядової пробації реалізують пробаційні програми щодо осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням.

4. До реалізації пробаційних програм можуть залучатися підприємства, установи та організації незалежно від форми власності.

5. Порядок розроблення та реалізації пробаційних програм визначається Кабінетом Міністрів України.

Стаття 12. Пенітенціарна пробація

1. Пенітенціарна пробація — підготовка осіб, які відбувають покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк, до звільнення з метою трудового і побутового влаштування таких осіб за обраним ними місцем проживання після звільнення.

2. Органи пробації у взаємодії з установами виконання покарань, місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування сприяють засудженим, які готуються до звільнення у:

визначенні місця проживання після звільнення;

влаштуванні до спеціалізованих установ для звільнених;
госпіталізації до закладів охорони здоров'я осіб, які потребують стаціонарної медичної допомоги;
працевлаштуванні працездатних осіб.

3. Порядок взаємодії органів пробації, установ виконання покарань та органів виконавчої влади під час здійснення заходів пенітенціарної пробації затверджується нормативно-правовими актами центральних органів виконавчої влади, що формують державну політику у сфері виконання кримінальних покарань та пробації, у сфері соціальної політики, у сфері охорони здоров'я, та Міністерством внутрішніх справ України.

Стаття 13. Особливості пробації щодо неповнолітніх

1. Пробація щодо неповнолітніх — пробація стосовно осіб віком від 14 до 18 років. Пробація здійснюється з урахуванням вікових та психологічних особливостей неповнолітніх.

2. Пробація щодо неповнолітніх спрямована на забезпечення їх нормального фізичного і психічного розвитку, профілактику агресивної поведінки, мотивацію позитивних змін особистості та поліпшення соціальних стосунків.

3. Досудова доповідь щодо неповнолітньої особи, яка притягається до кримінальної відповідальності, додатково повинна містити:

інформацію про вплив криміногенних факторів на поведінку;
рекомендації щодо заходів, спрямованих на мінімізацію ризику вчинення повторних кримінальних правопорушень.

4. Пробація щодо неповнолітніх здійснюється органами пробації у взаємодії з органами і службами у справах дітей, спеціальними установами та закладами, які здійснюють їх соціальний захист і профілактику правопорушень.

5. Органи пробації сприяють залученню неповнолітніх до навчання та здобуттю ними повної загальної середньої освіти.

6. Соціально-виховна робота щодо неповнолітніх може проводитися із залученням батьків або їх законних представників.

7. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань та пробації, разом із центральним органом виконавчої влади, що формує державну політику у сфері соціальної політики, забезпечує реалізацію пробаційних програм щодо неповнолітніх.

8. Пробація застосовується до неповнолітніх за нормами цього Закону з урахуванням особливостей, передбачених цією статтею.

Стаття 14. Соціально-виховна робота

1. Соціально-виховна робота — цілеспрямована діяльність персоналу органів пробації для досягнення мети виправлення клієнтів пробації.

2. Соціально-виховна робота проводиться за індивідуальним планом роботи з клієнтом пробації з урахуванням оцінки ризиків вчинення повторних кримінальних правопорушень та передбачає диференційований підхід під час надання консультативної, психологічної та інших видів допомоги; сприяння працевлаштуванню; залучення до навчання; участь у виховних заходах та соціально корисній діяльності; проведення індивідуально-профілактичної роботи.

3. Заходи соціально-виховної роботи разом із заходами нагляду включаються до індивідуального плану роботи з клієнтом пробації.

4. Соціально-виховна робота проводиться з усіма категоріями клієнтів пробації, крім осіб, щодо яких готується досудова доповідь, та засуджених до обмеження волі, які направляються для відбування покарання до виправних центрів.

Розділ III КЛІЄНТИ ПРОБАЦІЇ

Стаття 15. Клієнти пробації

1. Клієнтами пробації є:

особи, які притягаються до кримінальної відповідальності, щодо яких органами пробації готується досудова доповідь;

особи, засуджені до покарань у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, громадських робіт, виправних робіт;

особи, звільнені від відбування покарання з випробуванням;

звільнені від відбування покарання вагітні жінки і жінки, які мають дітей віком до трьох років;

особи, засуджені до обмеження волі, які направляються для відбування покарання до виправних центрів;

особи, які відбувають покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк, стосовно яких вживаються заходи з підготовки їх до звільнення.

Стаття 16. Основи правового статусу клієнтів пробації

1. Клієнти пробації користуються всіма правами людини та громадянина, передбаченими Конституцією України, за винятком обмежень, визначених законами України і встановлених рішенням суду.

Стаття 17. Основні права клієнтів пробації

1. Клієнти пробації мають право на:

участь у підготовці досудової доповіді;

участь у складенні індивідуального плану роботи з клієнтом пробації;

роз'яснення своїх прав та обов'язків;

отримання інформації про умови відбування покарань та здійснення органами пробації нагляду;

отримання інформації про можливу допомогу і консультації;

участь у програмах і заходах, що організуються органами пробації;

дотримання правового режиму інформації з обмеженим доступом;

оскарження рішень, дій або бездіяльності персоналу органів пробації.

Стаття 18. Основні обов'язки клієнтів пробації

1. Клієнти пробації зобов'язані:

виконувати встановлені законом та покладені рішенням суду обов'язки;

не вчиняти правопорушень;

виконувати законні вимоги персоналу органів пробації;

надавати достовірну інформацію персоналу органів пробації.

Розділ IV ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОБАЦІЇ

Стаття 19. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань та пробації

1. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань та пробації у межах своїх повноважень організовує:

забезпечення суду досудовими доповідями щодо осіб, які притягаються до кримінальної відповідальності;

здійснення нагляду за особами, які притягнуті до кримінальної відповідальності;

виконання покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, громадських робіт, виправних робіт;

реалізацію пробаційних програм;

соціально-виховну роботу;

підготовку до звільнення засуджених, які відбувають покарання у виді обмеження волі та позбавлення волі на певний строк.

Стаття 20. Правовий статус персоналу органів пробації

1. Права, обов'язки, відповідальність, правовий та соціальний захист персоналу органів пробації визначаються Законом України "Про Державну кримінально-виконавчу службу України".

2. Під час здійснення нагляду персонал органів пробації має право:

перебувати на земельних ділянках, в жилих та інших приміщеннях громадян за їх згодою, а також на території і в приміщеннях підприємств, установ і організацій з повідомленням про це керівника або уповноваженої ним особи;

відвідувати клієнтів пробації за місцем їх проживання, роботи або навчання;

викликати клієнтів пробації до органів пробації та отримувати від них усні чи письмові пояснення.

3. Персоналу органів пробації повинна бути безоплатно надана у встановлений ним строк інформація, необхідна для здійснення його повноважень.

4. Невиконання законних вимог персоналу органів пробації тягне за собою відповідальність згідно із законом.

Стаття 21. Волонтерська діяльність, пов'язана з пробацією

1. Волонтерська діяльність, пов'язана з пробацією, здійснюється відповідно до Закону України "Про волонтерську діяльність" з урахуванням особливостей, визначених цим Законом.

2. Основним завданням волонтерів пробації є сприяння органам пробації у здійсненні нагляду за клієнтами пробації та проведенні з ними соціально-виховної роботи.

3. Волонтери пробації здійснюють свої повноваження під керівництвом персоналу органів пробації.

4. Положення про організацію діяльності волонтерів пробації затверджується центральним органом виконавчої влади, що формує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань та пробації.

Стаття 22. Взаємодія органів пробації з органами влади, підприємствами, установами та організаціями

1. Органи пробації під час виконання покладених на них завдань взаємодіють в установленому цим Законом та іншими нормативно-правовими актами порядку із судами, органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями, зокрема з громадськими об'єднаннями.

Розділ V

НАГЛЯД І КОНТРОЛЬ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ ОРГАНІВ ПРОБАЦІЇ

Стаття 23. Контроль за діяльністю органів пробації

1. Контроль за діяльністю органів пробації здійснюється відповідно до закону.

2. Безпосередній контроль за діяльністю органів пробації здійснює центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань та пробації.

Стаття 24. Нагляд за дотриманням законності в діяльності органів пробації

1. Прокурорський нагляд за додержанням законів під час виконання кримінальних покарань здійснюється Генеральним прокурором України і підпорядкованими йому прокурорами відповідно до Закону України “Про прокуратуру”.

Розділ VI

ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, та вводиться в дію з 1 січня 2014 року.

2. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) у Кримінальному кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 25—26, ст. 131):

статтю 76 викласти у такій редакції:

“Стаття 76. Обов’язки, які покладає суд на особу, звільнену від відбування покарання з випробуванням

1. У разі звільнення від відбування покарання з випробуванням суд може покласти на засудженого такі обов’язки:

- 1) попросити публічно або в іншій формі пробачення у потерпілого;
- 2) утримуватися від контактів з особами, які визначені судом;
- 3) утримуватися від відвідування місць та територій, визначених судом;
- 4) не виїжджати за межі України на постійне проживання без дозволу органів центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань та пробації (далі – органи пробації);
- 5) не залишати місце проживання у визначені судом години;
- 6) повідомляти органам пробації про зміну місця проживання, роботи або навчання;
- 7) пройти курс лікування від психічних та поведінкових розладів внаслідок вживання психоактивних речовин або захворювання, що становить небезпеку для здоров’я інших осіб;
- 8) офіційно працевлаштуватися;
- 9) здобути повну загальну середню освіту;
- 10) взяти участь у пробаційних програмах.

2. Нагляд за поведінкою таких засуджених здійснюється органами пробації за місцем проживання засудженого, а щодо засуджених військовослужбовців — командирами військових частин.”;

у статті 79:

частину третю викласти у такій редакції:

“3. Нагляд за поведінкою засуджених здійснюється органами пробації.”;

у частині п’ятій слова “контролюючого органу” замінити словами “органів пробації”;

2) у Кримінально-виконавчому кодексі України (Відомості Верховної Ради України, 2004 р., № 3—4, ст. 21):

у статті 11:

назву статті викласти у такій редакції:

“Стаття 11. Види органів і установ виконання покарань та пробації”;

у частині першій після слів “кримінальних покарань” доповнити словами “та пробації”, а слова “, кримінально-виконавча інспекція” виключити;

доповнити статтю після частини першої новою частиною другою такого змісту:

“2. Органами пробації є органи, утворені центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань та пробації.”.

У зв’язку з цим частини другу—восьму вважати відповідно частинами третьою—дев’ятою;

у частині дев’ятій слова “кримінально-виконавча інспекція” замінити словами “органи пробації”, а після слів “кримінальних покарань” доповнити словами “та пробації”;

статтю 13 викласти у такій редакції:

“Стаття 13. Органи пробації

1. Органи пробації виконують покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, громадських робіт, виправних робіт.

2. Органи пробації здійснюють нагляд за поведінкою осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням, а також звільнених від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років.

3. Органи пробації встановлюють періодичність та дні проведення реєстрації засуджених до покарань у виді громадських і виправних робіт, а також осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням.”;

3) у статті 2 Закону України “Про чисельність Державної кримінально-виконавчої служби України” (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 20, ст. 151; 2003 р., № 15, ст. 108; 2005 р., № 11, ст. 198; 2009 р., № 36—37, ст. 511) слова “, персоналу кримінально-виконавчої інспекції — п’яти відсотків кількості осіб, які перебувають на обліку в цій інспекції” замінити словами “; персоналу органів пробації — п’яти відсотків кількості осіб, які перебувають на обліку в цих органах”;

4) у Законі України “Про Державну кримінально-виконавчу службу України” (Відомості Верховної Ради України, 2005 р., № 30, ст. 409; 2009 р., № 36—37, ст. 511; із змінами, внесеними Законом України від 16 жовтня 2012 року № 5461-VI):

у статті 6:

у частинах першій та п'ятій слова “кримінально-виконавчої інспекції” замінити словами “органів пробації”;

у частині четвертій слова “підрозділів кримінально-виконавчої інспекції” замінити словами “органів пробації”;

частину шосту після слів “заклади охорони здоров'я” доповнити словами “, органи пробації”;

статтю 10 викласти у такій редакції:

“Стаття 10. Органи пробації

1. Органи пробації – органи, утворені центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань та пробації, які відповідно до повноважень:

готують за запитом суду письмову інформацію, що характеризує особу, яка притягається до кримінальної відповідальності;

здійснюють нагляд за особами, засудженими до покарань у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, громадських робіт, виправних робіт, особами, звільненими від відбування покарання з випробуванням, звільненими від відбування покарання вагітними жінками і жінками, які мають дітей до трьох років, та проводять з ними соціально-виховну роботу;

здійснюють оцінку ризику вчинення повторного кримінального правопорушення клієнтами пробації та визначення їх потреб щодо виправлення;

реалізують пробаційні програми щодо осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням;

направляють засуджених до обмеження волі для відбування покарання до виправних центрів;

здійснюють заходи щодо підготовки осіб, які відбувають покарання у виді обмеження волі або позбавлення волі на певний строк, до звільнення.

2. Органи пробації здійснюють функції та повноваження, передбачені законом.

3. Положення про органи пробації затверджується центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань та пробації.”.

3. Кабінету Міністрів України з метою створення належних умов для реалізації цього Закону:

1) у шестимісячний строк з дня набрання чинності цим Законом підготувати та внести на розгляд Верховної Ради України пропозиції про

внесення змін до законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям цього Закону;

2) вжити заходів до приведення у відповідність із цим Законом підзаконних нормативно-правових актів, забезпечивши набрання ними чинності одночасно з введенням у дію цього Закону, шляхом:

приведення власних нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом, прийняття нормативно-правових актів, передбачених цим Законом;

забезпечення приведення нормативно-правових актів міністерств та інших центральних органів виконавчої влади у відповідність із цим Законом та прийняття ними нормативно-правових актів, передбачених цим Законом;

3) вжити інших заходів до реалізації цього Закону.

**Голова
Верховної Ради України**